

IŠRAŠAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS PETICIJŲ KOMISIJA

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS PETICIJŲ KOMISIJOS POSĖDŽIO
PROTOKOLAS**

2023-08-08 Nr. 35-6

Vilnius

DARBOTVARKĖ:

1. Peticijos dėl Veterinarijos reikalavimų gyvūnų augintinių veisėjams, patvirtintų Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2013 m. liepos 30 d. įsakymu Nr. B1-508 „Dėl Veterinarijos reikalavimų gyvūnų augintinių veisėjams patvirtinimo“, pakeitimo nagrinėjimas iš esmės ir sprendimas dėl peticijoje išdėstytų reikalavimų ir siūlymų tenkinimo.

SVARSTYTA. Peticijos dėl Veterinarijos reikalavimų gyvūnų augintinių veisėjams, patvirtintų Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2013 m. liepos 30 d. įsakymu Nr. B1-508 „Dėl Veterinarijos reikalavimų gyvūnų augintinių veisėjams patvirtinimo“ (toliau – Reikalavimai), pakeitimo nagrinėjimas iš esmės ir sprendimas dėl peticijoje išdėstytų reikalavimų ir siūlymų tenkinimo.

Pareiškėjo teigimu, oficialiai Valstybinėje maisto ir veterinarijos tarnyboje (toliau – VMVT) registruotiems šunų veislynams Lietuvoje neprivaloma išduoti tvarkingų šuns dokumentų. Skundų, susijusių su netvarkingais / nekorektiškais augintinio dokumentais, nenagrinėja nei VMVT, nei Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba. Esant tokiai situacijai, pirkti šunis iš oficialių veislynų – labai didelė rizika, kadangi veislynas neatsako nei administracine, nei baudžiamąja tvarka tiek už netinkamus, tiek ir galimai suklaidotus / neteisėtai pakeistus dokumentus. Su netvarkingais augintinio dokumentais pirkėjas negalės dalyvauti šunų parodose, kurios yra privalomos, norint veisti / kergti augintinį.

Pareiškėjas siūlo pakeisti Reikalavimų 61 punktą – įrašyti, kad veisėjas privalo išduoti tvarkingus / korektiškus dokumentus, susijusius su perkamu šuniu, ir atsako už išduoto dokumento turinį.

Komisijai išvadas pateikė Aplinkos ministerija ir VMVT.

Komisijos 2023 m. birželio 19 d. posėdyje kalbėjo pareiškėjas, Aplinkos ministerijos ir VMVT atstovai.

Pareiškėjas posėdyje pakartojo savo reikalavimus ir siūlymus, išdėstytus peticijoje.

Aplinkos ministerijos atstovai posėdyje pabrėžė, kad gyvūnų augintinių veisimas turi būti tikslinis, planuojamas ir neatsitiktinis, taip pat pagarsino savo išvadoje pateiktus argumentus, kad pagal Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 14 dalį gyvūnų augintinių veisėjas – asmuo, turintis VMVT nustatyta tvarka išduotą leidimą veisti gyvūnus augintinius verslo tikslais. Šio straipsnio 28 dalyje nurodyta, kad verslinis gyvūnų augintinių veisimas – teisės aktų nustatyta tvarka vykdomas gyvūnų augintinių veisimas siekiant pelno, įskaitant kergimą. Pagal Įstatymo 3 straipsnio 9 dalies 7 punktą VMVT tvirtina reikalavimus gyvūnų augintinių veisėjams, pagal tos pačios dalies 14 punktą – organizuoja ir vykdo nustatytų reikalavimų laikymosi priežiūrą. Šie reikalavimai patvirtinti Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2013 m. liepos 30 d. įsakymu Nr. B1-508 „Dėl Veterinarijos reikalavimų gyvūnų augintinių veisėjams patvirtinimo“. Įstatymo nuostatos reglamentuoja veisimą, jos susijusios su gyvūnų augintinių gerove ir nesiejamos su gyvūnų augintinių veislininkyste, apimančia kilmės knygų tvarkymo reikalavimų ir gyvūnų augintinių atitikties veislei reikalavimų nustatymą. Nacionaliniais teisės aktais reglamentuojama tik ūkinių gyvūnų, kurių produkcija naudojama žmonių

maistui, veislininkystė, kuria siekiama gauti produktyvesnius gyvūnus ir aukštesnės maistinės vertės produktus bei genetinės medžiagos produktus. Ūkinių gyvūnų veislininkystę reglamentuoja ir Europos Sąjungos (toliau – ES) teisės aktai.

Gyvūnų augintinių veislininkystė įvairios organizacijos užsiima savanoriškai ir jų veikla, išduodami dokumentai, sutartys reglamentuojami šių organizacijų vidiniais dokumentais. Įstatyme nustatyti visų gyvūnų, įskaitant gyvūnus augintinius ir ūkinius gyvūnus, veisimo reikalavimai ir reikalavimai veisėjams, tačiau neregamentuojama gyvūnų augintinių ar ūkinių gyvūnų veislininkystė. Aplinkos ministerijos atstovai pabrėžė, kad gyvūnų augintinių veislininkystė – tai gyvūnų augintinių veisėjus vienijančių organizacijų savanoriška veikla ir jos priežiūrą veislininkystės aspektu bei gyvūnų augintinių kilmės dokumentų išdavimą vykdo pačios organizacijos. Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo 14 straipsnyje nustatyta, kad valstybės ir savivaldybių institucijoms ir pareigūnams įstatymų nenustatytais atvejais ir tvarka, politinėms partijoms ir politinėms organizacijoms, kitoms organizacijoms ir asmenims draudžiama kištis į asociacijos veiklą ir į jos vidaus reikalus. Tokia praktika vyrauja visame pasaulyje. Įstatymas ir Reikalavimai neregamentuoja gyvūnų augintinių pirkimo–pardavimo sutarčių turinio – joms taikomos Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nuostatos, taip pat neregamentuoja gyvūnų augintinių kilmės dokumentų turinio – jiems taikomi veisėjų organizacijų nustatyti reikalavimai.

VMVT atstovai pristatė savo išvados argumentus, kad Lietuvos Respublikos ūkinių gyvūnų veislininkystės įstatymas reglamentuoja tik ūkinių gyvūnų veislininkystės klausimus. Gyvūnų augintinių veislininkystės klausimai neregamentuojami ir tradiciškai juos savarankiškai sprendžia nevyriausybinės, gyvūnų augintinių veisėjus vienijančios organizacijos (pvz., kinologų draugijos ir kitos asociacijos). Atitinkamai Lietuvos Respublikos įstatymais valstybės lygiu nėra reguliuojami teisiniai santykiai, susiję su gyvūnų augintinių, įskaitant šunis, kilmės dokumentų išdavimu.

VMVT atkreipė dėmesį, kad nuo 2023 m. gegužės 16 d. įsigaliojo naujos redakcijos Reikalavimų 61 punktas: „Gyvūnų augintinių veisėjai, parduodami (perduodami) gyvūnų augintinį (šunį, katę ar šešką) pirkėjui (gavėjui), pirkėjui (gavėjui) turi perduoti ir dokumentą (-us), patvirtinantį (-čius) gyvūno augintinio tapatybę, jeigu toks (tokie) yra.“ Todėl pareiškėjo kreipimesi nurodyta Reikalavimų 61 punkto nuostata nebėra aktuali. Aktuali Reikalavimų 61 punkto nuostata nebeišskiria gyvūno augintinio kilmės dokumento kaip atskiro gyvūno tapatybės dokumento, nes dokumentu, patvirtinančiu gyvūno augintinio tapatybę, gali būti bet koks kitas dokumentas, pagal kurį galima aiškiai identifikuoti gyvūnų augintinį (pvz.: gyvūno augintinio pasas, veterinarijos sertifikatas ir kt.). VMVT atstovai posėdyje atkreipė dėmesį į dokumentus, kurie privalomai turėtų būti išduodami, pvz., kai gyvūnas keliauja tarp ES valstybių narių, ES mastu reglamentuota nuostata dėl gyvūno augintinio paso išdavimo. Gyvūnui, keliaujančiam kitais tikslais, pvz., prekybos, išduodamas kitoks identifikavimo dokumentas; vakcinuotam gyvūnui, keliaujančiam nacionaliniu lygiu, išduodamas vakcinacijos pažymėjimas – tai yra įteisinti dokumentai. Nė viena ES valstybė narė nėra reglamentavusi augintinio kilmės dokumento išdavimo. Pasaulio visuomeninės organizacijos, kurios išduoda kilmę patvirtinančius dokumentus, yra nustačiusios standartus, o valstybė šios srities neregamentuoja. VMVT nepavesta tikrinti gyvūnų augintinių kilmės dokumentų. Augintinio pirkėjas ir pardavėjas, pasirašydami pirkimo–pardavimo sutartį, gali viską joje nustatyti.

Komisijos posėdyje nuspręsta atidėti sprendimo dėl peticijoje išdėstytų reikalavimų ir siūlymų tenkinimo priėmimą ir kreiptis į: 1) Vidaus reikalų ministeriją ir Aplinkos ministeriją su prašymu pateikti įvertinimą ir argumentus dėl poreikio valstybei reguliuoti ir prižiūrėti gyvūno augintinio kilmės dokumento išdavimą ir ar tokią viešojo administravimo funkciją galėtų vykdyti asociacijos ir toliau; 2) asociacijas, kurios išduoda gyvūnų kilmės dokumentus, su prašymu įvertinti poreikį valstybei reguliuoti gyvūnų augintinių kilmės dokumentų išdavimą ir prašymu pateikti informaciją, kaip dažnai jos sulaukia pretenzijų, nusiskundimų dėl išduotų augintinių kilmės dokumentų ir kaip dažnai tenka juose taisyti klaidas.

Komisijai papildomas išvadas pateikė Aplinkos ministerija ir gyvūnų augintinių veisėjus vienijančios asociacijos, kurios išduoda gyvūnų kilmės dokumentus (Klubas „Top Miau“, Lietuvos kinologų draugija, Lietuvos felinologų draugija „Bubastė“).

Aplinkos ministerijos teigimu, valstybei nėra poreikio keisti teisinį reguliavimą ir reguliuoti bei prižiūrėti gyvūno augintinio kilmės dokumento išdavimą, kadangi toks veiksmas pareikalautų iš valstybės didelių finansinių investicijų, žmogiškųjų išteklių, kilmės knygų (kilmės registrų) duomenų bazių steigimo, nes kilmės dokumentai išduodami iš kilmės knygų (kilmės registrų) duomenų, todėl tektų perimti iš asociacijų visus registrus, reikalavimų kiekvienai veislei parengimą. Internete skelbiamais duomenimis, pasaulyje skaičiuojama 400 šunų veislių, kačių – apie 70, valstybė tikrai nebus pajėgi kiekvienai veislei nustatyti reikalavimų, kad išduotų kilmės dokumentus.

Aplinkos ministerijos nuomone, valstybės požiūriu prioritetą turi būti teikiamas gyvūnų gerovei ir apsaugai, skiriant valstybės išteklius šeimininkų gyvūnų augintinių skaičiui mažinti, o veislininkystę turi užsiimti pačios organizacijos, vienijančios gyvūnų augintinių veisėjus, ir valstybė neturėtų kištis į asociacijų veiklą, kilmės dokumentų išdavimą, siekdama valstybinio šios srities reguliavimo.

Apibendrintose asociacijų išvadose teigiama, kad asociacijos nėra gavusios pagrįstų pretenzijų ar nusiskundimų dėl asociacijos nariams išduodamų dokumentų. Dabar Lietuvos Respublikos įstatymai ir poįstatyminiai teisės aktai pakankamai reguliuoja šunų ir kitų gyvūnų augintinių veisimą, todėl nėra poreikio papildomai reguliuoti valstybės lygiu kilmės liudijimų išdavimo. Tokio reguliavimo nauda valstybei ar jos piliečiams nėra aiški, tačiau tai tikrai pareikalaus papildomų laiko ir finansinių sąnaudų. Papildomas kilmės dokumentų išdavimo tvarkos reguliavimas sukels daug nereikalingų sunkumų ir veisėjams, ir valstybinėms institucijoms, taip pat trukdys tinkamai vykdyti tarptautinius įsipareigojimus. Manytina, kad augintinio kilmės dokumento išdavimui reglamentuoti pakanka pasaulio visuomeninių organizacijų priimtų taisyklių ir standartų.

Vidaus reikalų ministerijos išvadoje teigiama, kad gyvūno augintinio kilmės dokumento išdavimas Lietuvos Respublikoje nėra reglamentuotas, ministerija nemato teisinio pagrindo bei poreikio teisėkūros iniciatyvoms suteikti viešojo administravimo įgaliojimus asociacijoms reguliuoti ir prižiūrėti gyvūno augintinio kilmės dokumento išdavimą.

Komisijos 2023 m. rugpjūčio 8 d. papildomame posėdyje dalyvavo pareiškėjas, Aplinkos ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos ir VMVT atstovai. Posėdyje pareiškėjui pristatytos institucijų ir asociacijų išvados.

Atsižvelgiant į institucijų ir asociacijų pateiktas išvadas ir posėdžio diskusijas, Komisijos nuomone, pareiškėjo peticijoje išdėstyti reikalavimai ir siūlymai netenkintini.

NUTARTA (bendru sutarimu):

1. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos peticijų įstatymo 13 straipsnio 3 dalimi, teikti Vyriausybei išvadą – pasiūlyti Vyriausybei netenkinti pareiškėjo peticijoje išdėstyto reikalavimų ir siūlymų.

2. Apie Komisijos sprendimą informuoti pareiškėją.

Posėdžio pirmininkė, teisingumo viceministrė

Jurga Greičienė

Posėdžio sekretorė

Vaiva Bernotaitė